
Kyrkomötet Gudstjänstutskottets betänkande 2010:1

Apostlagärningarna på teckenspråk

Sammanfattning

Kyrkostyrelsen föreslår i KsSkr 2010:4 att den framlagda översättningen från och med den första söndagen i advent 2010 får användas i Svenska kyrkans gudstjänster. Gudstjänstutskottet föreslår bifall till Kyrkostyrelsens förslag.

Utskottet uttrycker sin tillfredsställelse över att denna översättning har kommit till stånd. Utskottet säger sig inte kunna bedöma översättningen i sak, men noterar att den arbetsgrupp som har arbetat med översättningen har haft möjlighet att konsultera språklig och teologisk kompetens.

Utskottet har erfarit att någon ytterligare översättning för närvarande inte är planerad, men vill framhålla att ytterligare översättningar bör komma till stånd.

Läronämnden har yttrat sig över skrivelsen. Yttrande bifogas som bilaga.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar, med bifall till Kyrkostyrelsens förslag, att i skrivelse 2010:4 framlagd översättning av Apostlagärningarna 1–11:18 på teckenspråk får användas i Svenska kyrkans gudstjänster från och med första söndagen i advent 2010.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2010:4 Apostlagärningarna kap. 1–11:18 på teckenspråk

Kyrkomötet beslutar att framlagd översättning av Apostlagärningarna 1–11:18 på teckenspråk får användas i Svenska kyrkans gudstjänster från och med första söndagen i advent 2010.

Yttrande från Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över KsSkr 2010:4 i Ln 2010:2y. Yttrandet bifogas som *bilaga 1*.

Bakgrund

Kyrkostyrelsen redogör i skrivelsen för bakgrunden till det nu framlagda förslaget. Där nämns att Svenska kyrkan tillsammans med Svenska Bibelsällskapet har bedrivit projektet ”Bibeln på teckenspråk” med målet att översätta hela bibeln till teckenspråk och ge ut den på video och/eller DVD. Det framgår också att översättningen av Apostlagärningarna 1–11:18 har utförts av en arbetsgrupp bestående av både döva och hörande. Kyrkostyrelsen erinrar i skrivelsen om att teckenspråket år 1981 erkändes som ett eget språk i Sverige. Detta innebär att den

som är döv redan som barn lär sig teckenspråk som sitt första språk. Vidare noterar Kyrkostyrelsen att en övergång från tecknad svenska till teckenspråk har skett under de senaste årtiondena. Teckenspråket är, framhåller Kyrkostyrelsen, ett kommunikationsspråk mellan döva. Detta bygger inte på det svenska språket utan har en egen grammatik och uppbyggnad.

Såväl i den nu föreliggande skrivelsen som i den skrivelse (KsSkr 2002:12) om bibeltexter och gudstjänstordning på teckenspråk som Kyrkostyrelsen avgav till 2002 års kyrkomöte sägs att det i den lutherska reformationen framhölls som angeläget att den som firar gudstjänst kan göra det på sitt eget språk. I skrivelsen från år 2002 fortsatte Kyrkostyrelsen med att konstatera att det då föreliggande materialet därför var ”ett steg framåt i riktning mot att döva i Svenska kyrkan skall få ökade möjligheter att använda sitt eget språk i gudstjänstlivet”.

I sitt betänkande (G 2002:3) gav Gudstjänstutskottet en relativt omfattande bakgrundsteckning rörande det dittillsvarande arbetet. I det avseendet hänvisas här till detta betänkande. Beträffande det fortsatta arbetet sade utskottet: ”Att översätta Bibeln till teckenspråk har naturligtvis endast påbörjats med Markusevangeliet och vissa högtidstexter. Önskemål föreligger om att Första Moseboken och Apostlagärningarna skall översättas härnäst.” I sina överväganden fortsatte utskottet:

Utskottet delar Kyrkostyrelsens och Läronämndens tillfredsställelse över att detta material nu föreläggs kyrkomötet. Enligt luthersk tradition är det av stor vikt att den som firar gudstjänst skall få göra det på sitt eget språk. Sedan teckenspråket fått ställning av att vara ett eget språk i Sverige ser utskottet det som ett naturligt steg att Svenska kyrkan tar ansvar för att skapa goda förutsättningar för att gudstjänst kan firas på teckenspråk. Genom den här förelagda bibelöversättningen av Markusevangeliet, vissa högtidstexter samt gudstjänstordning på teckenspråk blir detta möjligt. Samtidigt vill utskottet betona vikten av att det fortsatta arbetet med att översätta ytterligare bibeltexter och de kyrkliga handlingarna ges resursmässiga förutsättningar att fullföljas.

Gudstjänstutskottet yrkade bifall till Kyrkostyrelsens förslag som dels innebar att den framlagda översättningen av Markusevangeliet samt vissa högtidstexter på teckenspråk skulle få användas i Svenska kyrkan, dels att den gudstjänstordning på teckenspråk som tagits fram inom Svenska kyrkans projekt *Visuell gudstjänst* skulle få användas. Kyrkomötet beslöt i enlighet med utskottets förslag.

I skrivelsen (KsSkr 2003:6) Kyrkohandboken och evangelieboken på finska samt kyrkliga handlingar på teckenspråk föreslog Kyrkostyrelsen att föreliggande översättningar till teckenspråk av de kyrkliga handlingarna dop, bikt, konfirmation, vigsel och begravning skulle få användas i Svenska kyrkan. I sitt betänkande (G 2003:1) tillstyrkte Gudstjänstutskottet detta. Kyrkomötet beslöt i enlighet med förslaget.

Vid Kyrkomötet år 2005 återkom Kyrkostyrelsen med en skrivelse (KsSkr 2005:6) angående Jona bok på teckenspråk. Kyrkostyrelsen hänvisar här till vad som sagts i tidigare skrivelser om att det var en del av den lutherska reformationen att den som firar gudstjänst ska kunna göra det på sitt eget språk och fortsatte: ”Föreliggande översättning av boken om Jona från Gamla testamentet är därför ett steg framåt i riktning mot att döva i Svenska kyrkan skall få ökade möjligheter att använda sitt eget språk i gudstjänstlivet.”

Till Gudstjänstutskottets betänkande (G 2005:3) finns fogat ett yttrande (2005:7y) från Läronämnden. I detta konstaterar Läronämnden att ”det är de svenskspråkiga versionerna av gudstjänstböckerna som är normativa för Svenska

kyrkan och vill samtidigt uttrycka stor tillfredsställelse över att ytterligare en bibelbok nu blivit tillgänglig på teckenspråk”. Utskottet föreslog Kyrkomötet att bifalla Kyrkostyrelsens förslag att översättningen från och med den första söndagen i advent skulle få användas i Svenska kyrkans gudstjänster. Kyrkomötet beslutade i enlighet med förslaget.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att framlagd översättning av Apostlagärningarna 1–11:18 på teckenspråk får användas i Svenska kyrkans gudstjänster från och med första söndagen i advent 2010.

Liksom Läronämnden vill utskottet uttrycka sin tillfredsställelse över att denna översättning har kommit till stånd. Det är en väsentlig del av den lutherska traditionen att den som vill fira gudstjänst och ta del av bibelordet ska kunna göra detta på sitt eget språk. Teckenspråket är ett erkänt minoritetsspråk i Sverige och det finns, enligt utskottets mening, därför goda skäl för det översättningsarbete som sker.

Det är inte möjligt för utskottet att bedöma översättningen i sak. Läronämnden har för sin del konstaterat detsamma. Men utskottet har informerats om att Läronämnden inför sin bedömning har samrått med företrädare för den arbetsgrupp som gjort översättningen. Därutöver noterar utskottet att Kyrkostyrelsen i sin skrivelse framhåller att översättningen skett genom Svenska Bibelsällskapet och att både döva och hörande ingått i arbetsgruppen. Denna har haft möjlighet att konsultera såväl språklig som teologisk kompetens. Det faktum att utskottet inte kan bedöma själva översättningen utgör därför, enligt utskottets uppfattning, inte något hinder för att tillstyrka att Kyrkomötet bifaller Kyrkostyrelsens förslag.

Enligt vad utskottet har erfarit planeras för närvarande inte någon ytterligare översättning. Utskottet vill emellertid för sin del framhålla att ytterligare översättningar bör komma till stånd.

Uppsala den 30 september 2010

På Gudstjänstutskottets vägnar

Alve Svensson, ordförande

Michael Kjörling, sekreterare

Beslutande: Alve Svensson, ordförande, Timmy Leijen, Sofija Pedersen Videke, Johan Åkesson, Nanna Tranströmer, Johan Blix, Johan Lothigius, Ingegerd Flock Andersson, Anna-Sara Walldén, Sonja Grunselius, Fredrik Nilsson, Ola Isacson, Torbjörn Arvidsson, Christina Holmgren och Ylva Wahlström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Maria Johansson Berg, Anna-Karin Stråle Börjesson, Olle Burell, Åke Andreasson, Gunilla Lindén, Katarina Ramnerö Ödestad, Svante Erlandsson, Astor Karlsson, Birgit Ahlström, Mikael Mogren, Torvald Johansson, Margareta Viklund, Gerd Gabrielsson och Bengt Inghammar.

Biskoparna Martin Lind och Hans Stiglund har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2010:2y

Apostlagärningarna kap. 1–11:18 på teckenspråk

Läronämndens yttrande över KsSkr 2010:4 Apostlagärningarna kap. 1–11:18 på teckenspråk.

Läronämnden uttrycker sin tillfredsställelse över att denna bibeltext nu blivit översatt till svenskt teckenspråk. Samtidigt konstaterar Läronämnden att den saknar möjlighet att göra en självständig granskning av översättningen. Läronämnden framhöll i sitt yttrande 2005:7y att det är de svenskspråkiga versionerna av gudstjänstböckerna som är de normativa översättningarna för Svenska kyrkan.

Uppsala den 24 augusti 2010

På Läronämndens vägnar

Anders Wejryd, ordförande

Cristina Grenholm, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Anders Wejryd, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Martin Lind, biskop Erik Aurelius, biskop Hans-Erik Nordin, biskop Antje Jackelén, biskop Carl Axel Aurelius, biskop Esbjörn Hagberg, biskop Hans Stiglund, biskop Lennart Koskinen, biskop Eva Brunne, Kajsa Ahlstrand, Margarethe Isberg, Karin Johannesson, Fredrik Lindström, Jesper Svartvik och Kristin Zeiler.